

BIBLIOTEKSPLAN

Degerfors kommun

Välkommen till Biblioteket i Degerfors.

Inledning

Folkbibliotek

Biblioteket i Degerfors arbetar ständigt med att utvecklas och vara en naturlig mötesplats för alla människor i deras vardag. Till biblioteket är alla välkomna och här ska alla kunna vistas i en trygg och säker miljö.

Detta möjliggörs genom att medarbetare ska vara uppmärksamma, ha ett generöst bemötande och en allt igenom positiv människosyn.

Degerfors bibliotek är en plats fri från politisk, religiös och kommersiell påverkan.

I det demokratiska samhället har biblioteket en viktig roll och funktion. Den fria tillgången till litteratur och information som biblioteket erbjuder är en grundförutsättning för den grundlagsfästa yttrandefriheten.

Särskild vikt läggs vid att vara en plats där människor kan söka kunskap och få en känsla av sammanhang (KASAM) i en trygg miljö. Barn och unga är en särskilt prioriterad grupp i sitt sökande efter kunskap.

Andra prioriterade grupper är, som bibliotekslagen föreskriver, funktionshindrade, invandrare samt olika slag av minoritetsgrupper.

Biblioteket erbjuder kulturupplevelser i syfte att stärka besökare och bidra med för dem ökad livskvalité, god hälsa och personlig utveckling. Genom detta skapas och utvecklas hållbar fredlig kommunikation mellan människor i syfte att behålla ett öppet demokratiskt samhälle.

Kärnverksamheten och uppdraget för Degerfors bibliotek definierat genom bibliotekslagen är:

- biblioteket är till för alla
- lån av böcker ska vara avgiftsfria, oavsett publiceringsform
- verka läsfrämjande och ägna särskild uppmärksamhet åt ungdomars språkutveckling
- utbudet av medier och tjänster ska ha grundläggande kvalitetskrav, det vill säga präglas av allsidighet och kvalité.

Uppföljning och revidering av denna plan ska ske första gången 18 (aderton) månader efter att den antagits av kommunfullmäktige och därefter varje år i december.

Bibliotekets vision är den samma som kommunens

Degerfors - kommunen som blir vald, om och om igen, av medborgare, företag och besökare

- Vi är attraktiva och uppmärksammade
- Vi tar ansvar för en trygg och hållbar framtid
- Vi åstadkommer en daglig service som överträffar förväntningarna
- Vi förmår att leva i visionen och inte bara prata om den

Särskild vikt läggs vid de tre målområdena som beskrivs i den strategiska inriktningen för kommunen.

- Degerfors måste bryta den negativa befolkningstrenden
- Alla elever ska ha behörighet att kunna söka vidare till ett nationellt program på gymnasiet.
- Alla större beslut, som kommunfullmäktige fattar under mandatperioden 2014-2018, ska utformas så att de två ovan prioriterade målen för perioden beaktas. Dessa, och andra mål, ska förverkligas samtidigt som kommunens ekonomi ska vara i balans.

Biblioteket i Degerfors ska vara den plats som blir vald om och om igen.

Detta ska åstadkommas genom att vara ett attraktivt bibliotek, vara lyhörda för brukares önskemål liksom att arbeta aktivt för att hitta vägen för dem som ännu inte upptäckt fördelarna och nyttan med Degerfors bibliotek.

Degerfors bibliotek är en naturlig plats för utställningar inför större beslut som kräver offentlig information till allmänheten.

Biblioteket är också en plats för samhällsnyttig information liksom för kulturella tillställningar t.ex. konstatställningar och författarbesök m.m.

Skolbibliotek

På varje skola ska finnas ett skolbibliotek (skollagen). Skolbiblioteken har från den beslutade skolbudgeten en summa avsatt för inköp av litteratur oavsett publiceringsform. Den som ansvarar för skolbiblioteket har ansvaret att se till att relevant utbud för skolan finns tillgängligt för eleverna.

Biblioteksplanen

Det allmänna biblioteksväsendet i Sverige regleras i Bibliotekslagen. Den 1 januari 2014 trädde en ny bibliotekslag (2013:801) i kraft som ersätter tidigare bibliotekslag (1996:1596). Lagen gäller både för de kommunala folkbiblioteken och för andra offentliga bibliotek.

Fokusområden för Degerfors biblioteks verksamhetsplan för 2015 ska vara att formulera mätbara mål så att följande områden kan redovisas:

- 1) Öka tillgängligheten för besökare
- 2) Öka utlåningen och andelen unga besökare.
- 3) Ökad samverkan med f-6 skolornas bibliotek
- 4) Inom tilldelad budget utöka verksamheten för barn och unga.
- 5) Undersöka medborgarnas behov av ett bibliotek.

6) Utöka informationen om bibliotekets tjänster till medborgarna.

På regeringens hemsida www.regeringen.se står följande att läsa:

Bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och deras roll för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning ligger till grund för den nya lagen. I lagen finns också en bestämmelse om avgiftsfri tillgång till elektronisk litteratur.

Vad omfattar den nya lagen?

I lagen anges grunden för verksamheten inom det allmänna biblioteksväsendet och vilka bibliotek som ingår i det allmänna biblioteksväsendet.

Till det allmänna biblioteksväsendet räknas bland annat de kommunala folkbiblioteken, skolbiblioteken, landstingens regionala biblioteksverksamhet och statliga bibliotek som Kungl. biblioteket.

Kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning och litteratur

I den nya bibliotekslagen anges vad som ska vara det allmänna biblioteksväsendets huvudsakliga syfte. I lagen sägs att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska även främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Tydligare ansvarsfördelning

Ansvarsfördelningen mellan olika bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet görs tydligare i den nya lagen.

Bland annat innebär det att:

kommunerna ansvarar för folkbibliotek och vissa skolbibliotek, staten ansvarar för högskolebibliotek och till exempel länecentraler, om ett kommunalt eller statligt bibliotek drivs på entreprenad, ansvarar huvudmannen, det vill säga kommunen eller staten, för att entreprenören följer lagen, kommuner och landsting ska anta planer för sin biblioteksverksamhet.

Folkbibliotek för alla

Enligt lagen ska varje kommun ha folkbibliotek.

Folkbibliotekens uppdrag är att:

vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov, särskilt främja läsning och tillgång till litteratur, ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Grundläggande kvalitetskrav införs när det gäller folkbibliotekens utbud av medier och tjänster - det ska präglas av allsidighet och kvalitet.

Avgiftsfria lån vid folkbiblioteken

Bestämmelserna om avgiftsfrihet vid folkbiblioteken utvidgas. Bestämmelserna i den nya lagen innebär att allmänheten avgiftsfritt ska få låna litteratur oavsett publiceringsform, det vill säga oavsett om den tillhandahålls i fysisk form eller digitalt som till exempel e-böcker.

Enligt den nya bibliotekslagen ska folkbiblioteken också främja kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Utvidgat ansvar för vissa grupper

Bibliotekens uppdrag att ägna särskild uppmärksamhet åt vissa prioriterade grupper förtydligas och utvidgas till hela det allmänna biblioteksväsendet.

Enligt den tidigare bibliotekslagen gällde bestämmelserna bara för folkbiblioteken.

De prioriterade grupperna i den nya lagen är:

personer med funktionsnedsättning,

personer med annat modersmål än svenska, nationella minoriteter.

Det innebär att det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel. De ska också ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på relevanta språk och på lättläst svenska.

Samverkan mellan bibliotek

Alla, oavsett bostadsort, ska ha tillgång till landets samlade biblioteksresurser. För att uppnå målet ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka genom att avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande. På så vis underlättas fjärrlån och användare i hela landet kan få tillgång till den litteratur de söker. Det är däremot frivilligt för de kommunala folk- och skolbiblioteken att ställa litteratur till andra biblioteks förfogande.

Nationell överblick och samverkan

I den nya bibliotekslagen anges att en myndighet som regeringen utser ska ha nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Den myndighet som avses är Kungl. biblioteket och genom bestämmelserna lagregleras det uppdrag som Kungl. biblioteket i dag har enligt sin instruktion. Myndigheten ska också tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

I UNESCO'S folkbiblioteksmanifest står följande att läsa:

"Frihet, välfärd, samhällelig och personlig utveckling är grundläggande mänskliga värden. De kan bara förverkligas genom välinformerade medborgare med möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter och därigenom spela en aktiv roll i samhället.

Medborgarnas egna deltagande i utvecklingen av demokratin är beroende av en fullgod utbildning samt en fri och obegränsad tillgång till kunskap, tankar, kultur och information.

Folkbiblioteket som lokalt kunskapscentrum utgör en grundförutsättning för ett livslångt lärande, ett självständigt ställningstagande och en kulturell utveckling för den enskilde och för olika grupper i samhället"

Barnkonventionen

I den Folkhälsopolitiska planen (antagen av kommunfullmäktige 2012-09-24, § 89) i Degerfors skrivs bl.a.

- Utveckla och stärka det befintliga arbetet med barnkonventionen

- *Barnets bästa skall vara vägledande vid all beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga*

Alla vuxna bör, och särskilt personal som arbetar inom förskola, skola och på biblioteket ska:

- i sitt handlande sätta barnet/ungdomens bästa i första rummet
- vägleda barn och ungdomars sökande efter kunskap och information
- uppmuntra och stimulera barn och ungdomars läs- och språkutveckling

I det dagliga arbetet och i de beslut som fattas ska alltid två perspektiv beaktas nämligen ett barnperspektiv och ett barns perspektiv.

Det betyder:

Ett barnperspektiv: Vuxna planerar för det vuxna anser att barn behöver, ska passa dem samt det de bör ha tillgång till.

Ett barns perspektiv: Barn och ungdomar uttrycker egna åsikter och önskningsar som bidrar till verksamheten och gör beslut bättre.

Organisation

I Degerfors kommun ansvarar Kultur- och utbildningsnämnden för folkbiblioteksverksamheten liksom för skolbiblioteken och de båda utlåningsställena Östervik och Svartå. Dessa bokutlåningsställen sköts av Österviks byalag och Svartå Folkets Hus.

Degerfors bibliotek svarar för skolornas kulturutbud i form av teater och författarbesök även förskolorna får ta del av dessa arrangemang när repertoaren så är lämplig.

Degerfors bibliotek är en viktig partner för att sprida kunskap om läsandets betydelse samt att stimulera läs- och språkutveckling.

Nyckeltal (år 2013)

Antal besökare: ca 35 000/år

Antal boklån: ca 56 000/år

Antal datorer: 4 st

Antal personal: 5 st

Det fysiska biblioteket

Biblioteket har ca 35 000 egna aktiva volymer samt ett mindre magasin. Litteraturbeståndet innehåller förutom traditionella volymer även talböcker, stor stil, lättläst, ljudböcker, TV-spel och dvd. Degerfors bibliotek har ett tätt samarbete med Karlskoga bibliotek i form av gemensamt lånekort och mediekatalog. Ett fritt flöde av media mellan kommunerna gör att låntagare har tillgång till ett stort antal volymer för beställning och lån. Fria transporter "låna här – lämna där". Fjärrlån förmedlas. På länsnivå görs ett gemensamt upphandlingsavtal för inköp av media. Webbplattformen Arena blir under 2014 gemensam för Karlskoga och Degerfors. Degerfors och Karlskoga bibliotek har sina media registrerade i ett s.k. RFID-system som gör det möjligt för låntagarna att helt själva utföra sina lån och återlämning.

Projekt

Biblioteket arbetar med projekt ofta inriktat mot skolan och barn och unga. Biblioteket svarar för ansökan om medel från kulturrådet.

Tidningshörna/tidskrifter

Tidningshörnan är belägen i ett rum i Folkets Hus entré här finns svenska dagstidningar samt dagstidning från Finland och Bosnien.

Inne i bibliotekets lokaler finns ca 60 tidskrifter.

Det digitala biblioteket

På biblioteket finns tillgång till datorer som bokas enligt särskilt schema. Det finns också möjlighet att få hjälp med nedladdning av e-böcker.

Folkbiblioteket erbjuder

- Information och medier för alla åldrar
- Utställningar
- Boktips
- Boken kommer. En service för de som på grund av hög ålder eller fysisk oförmåga inte själva kan besöka biblioteket. Fri hemleverans en gång per månad.
- Inbjuder till kvällsföreläsning med författarbesök
- Tidsbokning av vissa lokaler i kommunen
- Bokprat för barn och unga på biblioteket eller på skolor och förskolor
- Boklädor till skolor förskolor och äldreboende.

På biblioteket kan kommunmedborgare träffa

Energirådgivare, konsumentrådgivare samt få viss ekonomisk rådgivning.

Dessa tjänster delas med grannkommunen Karlskoga och rådgivarna har särskilda besökstider (se www.degerfors.se för närmare information)

Bibliotekets plats i den kommunala organisationen

Biblioteket i Degerfors kommun sorterar under Kultur- och utbildningsförvaltningen som lyder under kommunfullmäktige.

Biblioteket ligger i centralorten granne med kommunhuset vid stora torget.

Öppethållandet är 26 timmar per vecka året runt. Förskole- och skolklasser tas även emot utanför normala öppettider.

Degerfors kommun och finskt förvaltningsområde.

Den 1 januari 2010 trädde lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) i kraft. Degerfors kommun ingick i finskt förvaltningsområde 2014 och därför har det finska språket en förstärkt ställning i kommunen. Detta innebär också att kommunen har en skyldighet att skydda och främja utvecklingen av Sveriges nationella minoritetsspråk.

Sverige har under flera hundra år befolkats av de olika nationella minoritetsgrupperna sverigefinnar, tornedalingar, samer, judar och romer. De har en uttalad samhörighet och en religiös, språklig och kulturell tillhörighet.

Biblioteket spelar här en viktig roll att skydda och främja de nationella minoritetsspråken (finska, meänkieli, tornedalsfinska, samiska, jiddish och romani chib). Biblioteket är särskilt viktigt för barn och unga så de kan utveckla en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket. På biblioteket finns finskspråkig personal.

Verksamhetsplan

Till denna Biblioteksplan ska biblioteket utforma en verksamhetsplan för varje år. Verksamhetsplanen ska innehålla årliga mål som utvärderas och redovisas i en årlig kvalitetsredovisning.